

Н/Ехес(2021)9

Колеви срещу България

Анализ на законодателната реформа относно разследванията спрямо главния прокурор в България

Меморандум, изготвен от Службата за изпълнение на решенията на Европейския съд по правата на човека

Мненията, изразени в този документ, не обвързват нито Комитета на Министрите, нито Европейския Съд

Този документ посочва положителни аспекти и недостатъци на новия механизъм за разследване на главния прокурор от февруари 2021 г. и обсъжда възможни допълнителни общи мерки.

Делото *Колеви* касае преди всичко неефективността на разследването на убийството на първия жалбоподател (високопоставен прокурор) през 2002 г., дължаща се на липсата на гаранции в българската правна система за независимост на наказателните разследвания срещу главния прокурор (подозирани от втория, третия и четвъртия жалбоподатели, че е бил замесен в убийството) и „близки до него високопоставени служители“ (процедурно нарушение на чл. 2).

I. ПРЕДСТАВЯНЕ НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ОТ ФЕВРУАРИ 2021

На 3 декември 2020 г. народни представители от Народното Събрание на България внесоха законопроект, отнасящ се до изпълнението на решението *Колеви*, приет на първо четене на 18 декември 2020 г. Директорът на дирекция „Права на човека“ на Съвета на Европа сподели предварителни коментари по този законопроект на 15 декември 2020 г. и на 18 и 19 януари 2021 г. На 29 януари 2021 г. Народното събрание прие законопроекта на второ четене. Приетият законопроект отчита някои от предварителните коментари на директора.

На 10 февруари 2021 г. президентът на България наложи вето на закона, приет на 29 януари 2021 г. Той посочи като положителен факта, че избирането на „прокурор по разследването срещу главния прокурор или негов заместник“ („специалния прокурор“) е поверено на пленума на ВСС, а не на прокурорската колегия, тъй като това би ограничило възможността главният прокурор да предопределя назначаването на този специален прокурор. Той обаче изрази загриженост за нарушаване на конституционните ценности¹. Президентът отбеляза също, че един-единствен специален прокурор няма да разполага с достатъчно ресурси за провеждане на всестранно разследване. Ветото задължи Народното Събрание да проведе нови обсъждания. Законът беше окончателно приет на 17 февруари 2021 г. („законодателството от февруари 2021 г.“).

Докато преди описаната по-горе законодателна реформа обикновените прокурори бяха компетентни да разследват главния прокурор, с измененията разследването срещу главния прокурор и неговите заместници се възлага на специален прокурор, който ще работи само по дела, свързани с тези висшестоящи прокурори. Това решение е било възприето, защото е преценено, че съгласно сегашната конституционна рамка : 1) само прокурор, чиято цялостна дейност е свързана с разследвания срещу главния прокурор, може да бъде изключен от надзора [за законност] на последния; 2) други решения (обсъдени в становище на Венецианската комисия от декември 2019 г.), като например изготвяне на списък от прокурори, съдии, следователи или

¹ Президентът счете, че законът нарушава, между другото, конституционните ценности на: 1) равенство пред закона, по-специално защото само пострадали от престъпления, извършени от главния прокурор или негови или нейни заместници, ще могат да обжалват пред съд отказите за образуване на досъдебно производство; 2) автономност на прокурорите, опасвайки се, че неподлежащите на йерархичен контрол решения на специалния прокурор могат да послужат за прикриване на престъпна дейност или за упражняване на неправомерно влияние върху главния прокурор и чрез него и върху други прокурори; 3) съдебна независимост, тъй като се предоставя подсъдност на Специализирания Наказателен Съд („СпНС“) по отношение на всички дела, касаещи главния прокурор, извън специализираната му подсъдност, превръщайки го в „извънреден съд“ и компрометирайки независимостта на съдебния контрол на действията на специалния прокурор.

пенсионирани магистрати, които биха могли да действат като *ad hoc* прокурор(и), биха били противоконституционни.

Специалният прокурор може да бъде подпомаган от следовател от Специализираната прокуратура ("СПП"). Административният ръководител на СПП може да определи на принципа на случайния подбор прокурор от същата прокуратура, който да извърши неотложно действие по разследването, ако специалният прокурор е в невъзможност да го извърши.

Всички дела на специалния прокурор ще бъдат разглеждани от Специализирания наказателен съд („СПНС“), Апелативния специализиран наказателен съд („АСПНС“) и Върховния касационен съд („ВКС“).

Специалният прокурор ще бъде избран за срок от пет години (и ще бъде държан отговорен) с мнозинство от 15 (от 25) гласа от пленума на ВСС, без възможност за повторно избиране. Ако никой от кандидатите не получи 15 гласа, гласуването се повтаря за двамата кандидати, получили най-голям брой гласове. Само прокурори могат да кандидатстват или да бъдат предложени от шестима членове на ВСС за тази длъжност. Решение за предсрочно освобождаване от длъжност на специалния прокурор може да бъде взето по реда за избора му.

След края на мандата си специалният прокурор ще може да стане съдия или следовател или да остане прокурор на длъжност, равна по степен или [с една степен] по-висока от заеманата длъжност в прокуратурата („ПРБ“) преди мандата.

Специалният прокурор ще се ползва от йерархична независимост и независимост при вземането на решения.

Отказът на специалния прокурор да образува досъдебно производство ще подлежи на съдебен контрол, въпреки че отказите на обикновените прокурори в България да образуват досъдебно производство могат да бъдат преразгледани само от прокурори от по-висока по степен прокуратура. Съдията няма да може да даде указания за образуване на досъдебно производство, но ще може да даде указания по прилагането на закона, за извършване на необходими действия или проверка на факти. Последващ отказ може да бъде отменен, само ако специалният прокурор не се е съобразил с предходните указания.

II. АНАЛИЗ НА ЗАКОНОДАТЕЛНАТА РЕФОРМА

1. Общ преглед

Новата уредба съдържа няколко положителни разпоредби, като например правилата за това кой е компетентен да предлага кандидати за специален прокурор, както и разпоредбите за независимост при вземане на решения и йерархична независимост и възможността специалният прокурор да стане съдия след мандата си. Въвеждането на съдебен контрол на отказите на специалния прокурор да образува досъдебно производство също е важна положителна стъпка.

Този механизъм обаче, който разчита на един-единствен постоянен специален прокурор, чието единствено задължение е да разследва главния прокурор и неговите заместници, изглежда потенциално крехък. Действащата уредба не може, наред с другото: 1) да изключи влиянието на главния прокурор върху избора и отчетността на специалния прокурор; 2) да осигури неговото независимо заместване в определени ситуации; 3) да осигури гаранции за независимостта по отношение на главния прокурор на следователя, който се очаква да окаже съдействие на специалния прокурор; 4) да осигури достатъчно ресурси за разследването във всички случаи; 5) да въведе процедура за временно отстраняване от длъжност на главния прокурор след привличането му като обвиняем за престъпления, които не се отнасят до изпълнението на служебните му задължения (т.е. отстраняване от длъжност по Закона за съдебната власт („ЗСВ“)). Поради тези причини изглежда, че този нов механизъм следва да се счита за временно решение, което трябва да бъде значително подобро или заменено от по-сOLIDна рамка.

Обсъждането на възможни допълнителни мерки и подходи се основава на съществуващата информация или предложения. Анализирани са по неизчерпателен начин решения, които биха могли да устоят на рисковете, породени от много влиятелната позиция на главния прокурор в българската правна система и във ВСС, или да намалят до известна степен влиянието на

главния прокурор сред българските магистрати, за да се гарантира ефективността на бъдещия механизъм за разследване и доверието в него. Продължаващият професионален и политически дебат в България може да доведе до по-всеобхватни или различни решения².

2. Избор, отчетност и продължителност на мандата на специалния прокурор

а) Анализ на законодателството от февруари 2021 г.

Коментари в неотдавнашните становища на Венецианската комисия показват, че главният прокурор се ползва със значително влияние не само в прокурорската колегия на ВСС (където той играе решаваща роля), но и в пленума на ВСС³, поради причини като:

- i) факта, че в настоящия ВСС 10 от 25 членове идват от ПРБ и са потенциални бъдещи подчинени на главния прокурор, включително петимата членове, избрани от Народното Събрание, докато Венецианската комисия препоръчва членовете, избрани от Народното Събрание, да принадлежат към други правни професии⁴;
- ii) моделите на гласуване, по-специално това, че 10-те членове на ВСС, идващи от ПРБ, и главният прокурор е възможно да гласуват анблок по начин, подкрепен от последния, докато членовете на ВСС от съдийската колегия е по-вероятно да гласуват по плуралистичен начин⁵;
- iii) възможността главният прокурор да има „*фактически лостове за влияние*“ върху членове [на ВСС], които не идват от ПРБ, поради „*широките правомощия*“ на ПРБ и „*неговото или нейното положение в нея*“⁶;
- iv) по-обща причини, като например недостатъчния брой членове на ВСС, избрани от съдии⁷.

Като се имат предвид тези недостатъци на формата на ВСС, моделите на гласуване и влиянието на главния прокурор отвъд членовете на прокурорската колегия, гласуването с мнозинство от 15 от 25 гласа в пленума на ВСС не "прав[и] невъзможно главният прокурор да оказва влияние върху назначаването или кариерното развитие на лицата, отговорни за разследването срещу него или нея", както се изисква от междинната резолюция [CM/ResDH\(2019\)367](#) на Комитета [вж. също неофициален превод на български]. Това е така, тъй като пленарният състав на ВСС не би могъл да вземе съответните решения без гласа на поне един член, идващ от ПРБ, докато тези членове могат да гласуват анблок (тъй като освен 11 членове на прокурорската колегия, включително главния прокурор, ВСС има само 14 други членове). Идващите от ПРБ членове могат формално да наложат вето на решения, за които са необходими 15 от 25 гласа или да задължат ВСС да вземе под внимание единствено кандидати, които се приемат от главния прокурор. Ако към тях се присъединят няколко други членове, върху които главният прокурор би могъл да има „*фактически лост на влияние*“, членовете на прокурорската колегия дори могат да станат основен компонент на мнозинството.

Доколкото първият специален прокурор ще бъде избран в процедура, която не гарантира независимост на практика, а и новият механизъм за разследване разкрива също така и други недостатъци (вж. по-долу), този механизъм следва да се разглежда като временен и не следва да остава в сила повече от три години, за да се даде възможност за своевременно въвеждане на

² Вж., в частност, отговорът на българските власти от 19 февруари 2021 г. на комуникацията на Българския Хелзинкски Комитет от 5 февруари 2021 ([DH-DD\(2021\)195-rev](#)).

³ Пленумът на ВСС се състои от 25 членове. Неговата съдийска колегия се състои от шестима съдии, избрани от съдиите, шестима членове, избрани от Народното Събрание и председателите на двете върховни съдилища, които са членове по право. Неговата прокурорска колегия се състои от четирима прокурори и един следовател, избрани от техните колеги, петима членове, избрани от Народното Събрание и главния прокурор, който е член по право.

⁴ Вж. „Проект за изменение на Наказателно-процесуалния кодекс относно разследването на върховните магистрати“ в България (CDL-AD (2019) 031), становище, прието от Венецианската комисия на нейната 121-а сесия, 6-7 декември 2019 г., параграфи 27 и 69. Вж. също „Спешно междинно становище относно проекта за нова Конституция“ на България (CDL-AD(2020)035-е), потвърдено от Венецианската Комисия на 11 декември 2020 г., на нейното 125-ата дистанционна пленарна сесия (11-12 декември 2020 г.) параграфи 50-53 и 103.

⁵ Срв. „Спешно междинно становище относно проекта за нова Конституция“ на България (CDL-AD(2020)035-е), цитирано по-горе, параграф 47 и „Становище относно Закона за съдебната власт на България“ (CDL-AD(2017)018), прието от Венецианската комисия по време на нейната 1112-та пленарна сесия, 6 и 7 октомври 2017 г., параграф 34.

⁶ Вж. „Становище относно Закона за съдебната власт на България“ (CDL-AD(2017)018), цитирано по-горе, параграф 35.

⁷ Idem, параграф 14; вж. също сходни препоръки относно броя членове, избрани от съдии в съдийската колегия на ВСС или в Съвет на съдиите в по-скорошни становища на Венецианската комисия.

по-постоянен механизъм. Следователно изглежда необходимо да се намали съответно мандатът на първия специален прокурор.

б) Възможни допълнителни мерки или подходи

Несъмнено големият брой членове на настоящия ВСС, които са професионално свързани с ПРБ, и фактът, че членовете на ВСС, избрани от съдиите, не заемат половината от местата в съдийската колегия, затрудняват много създаването на процедури, включващи пленума на ВСС, които да изключат на практика влиянието на главния прокурор върху избора и отчетността на специалния прокурор.

Отчитайки формата на настоящия ВСС, в предварителните бележки от 18 и 19 януари 2021 г. директорът на дирекция „Права на човека“ предложи избор и отчетност с двойно мнозинство, което би могло да намали до известна степен риска от блокиращ вот на членовете на прокурорската колегия или от това те да станат основния компонент на мнозинството, като същевременно се запази участието им в процедурата. Той предложи, като пример, двойно мнозинство, състоящо се от обикновено мнозинство от 13 от 25 членове на ВСС и мнозинство от четирима от общо шестимата членове на ВСС, избрани от съдиите⁸. Като друга възможност, той предложи изборът да се прави от съдийската колегия на ВСС. При все това такива решения не бяха въведени.

Ако се очаква от пленума на ВСС да приема решения относно лицата, разследващи главния прокурор, изглежда необходимо да се приемат мерки, които да намалят влиянието на последния върху този орган, като например да се предвиди членовете, избрани от Народното Събрание, да не бъдат прокурори или следователи и да се увеличи броят на съдиите, избрани от съдии⁹. Венецианската комисия е отбелязала, че без такива промени има риск измененията в процедурата по разследване сами по себе си да имат ограничен ефект. Изглежда необходимо да се приемат съответните конституционни или законодателни промени или да се предприемат сходно ефективни мерки преди избора на нов ВСС през 2022 г., за да се даде възможност за навременно приемане на допълнителни общи мерки.

Освен това изглежда полезно да се извърши преглед на институционалните и процедурните правила с цел до известна степен да се намали институционалното или фактическо влияние на главния прокурор спрямо други прокурори или спрямо членовете на органа за управление на прокуратурата¹⁰. По-специално, въвеждането на съдебен контрол на отказите за образуване на досъдебно производство¹¹ или започване на наказателно преследване при разследванията като цяло, предложено също от Венецианската комисия, би могло да увеличи външния контрол и да намали влиянието на висшите прокурори върху други прокурори.

3. Кандидати, мандат и бъдеща кариера на бивш специален прокурор

а) Анализ на законодателството от февруари 2021 г.

Настоящите правила относно лицата, които имат право да предлагат кандидати за специален прокурор, са положителни, но може да не са достатъчни, за да се гарантира участието на независими и професионално мотивирани кандидати. От една страна е възможно тази позиция да е непривлекателна за прокурорите, тъй като би могла да означава работа по малък брой сигнали или дела. От друга страна е възможно потенциалните кандидати да се опасават (легитимно или не) от кариерни рискове, в случай че една неуспешна кандидатура не бъде добре приета от главния прокурор, доколкото не изглежда вероятно орган за управление на

⁸ Св. „Спешно междинно становище относно проекта за нова Конституция“ на България (CDL-AD(2020)035-е), цитирано по-горе, параграф § 55. В сегашния формат на ВСС членовете, избрани от съдиите, са единственият компонент, външен на прокурорската колегия, за който Венецианската комисия не е установила необходимост от подобряване на процедурата за назначаване (с цел, например, избягване на риск от политизация).

⁹ Вж. „Проект за изменение на Наказателно-процесуалния кодекс относно разследването на върховните магистрати“ в България (CDL-AD (2019) 031), цитирано по-горе, параграфи 48 и 69. Вж. също „Спешно междинно становище относно проекта за нова Конституция“ на България (CDL-AD(2020)035-е), цитирано по-горе, параграфи 44-56

¹⁰ Вж. също „Спешно междинно становище относно проекта за нова Конституция“ на България (CDL-AD(2020)035-е), цитирано по-горе, параграф 53.

¹¹ Решения, целящи да се избегне прекомерно допълнително натоварване на съдилищата и прокурорите, могат да включват изчерпване на обжалване в рамките на прокуратурата, постепенно въвеждане на съдебен контрол относно различни категории престъпления, подготовка на жалбата от адвокат и др.

прокуратурата, в който всички членове са потенциални бъдещи подчинени на главния прокурор (като сегашната прокурорска колегия) да защити кариерата на прокурор срещу волята на главния прокурор¹².

Предоставената възможност на бившия специален прокурор да избере дали да стане съдия след края на мандата си, с оглед конкретните обстоятелства, е полезно решение за намаляване на лостовете за влияние, които главният прокурор би могъл да има спрямо бивш и потенциално бъдещ подчинен¹³. Ако обаче се установят конституционни пречки във висшето конституционно дело, касаещо подобни решения (известни като „кариерни бонуси“ и предоставени на бивши членове на ВСС или инспектори от Инспектората към ВСС), могат да са необходими други гаранции (напр. само временно назначаване като съдия или специални разпоредби относно кариерата след края на мандата).

б) Възможни допълнителни мерки или подходи

Може да се обмисли възлагането на допълнителни професионални задължения на специалния прокурор, съвместими с неговия мандат, с цел да бъдат привлечени кандидати, които имат истински професионални мотиви. За да се намали влиянието на главния прокурор върху прокурорската колегия, с оглед на това да се вдъхне увереност на кандидатите за специален прокурор, може да се предвиди членовете, избрани от Народното събрание в новия ВСС през 2022 г., да не са професионално свързани с ПРБ.

Изглежда също така полезно да се обмисли възможността съдии да могат да кандидатстват за поста на специален или *ad hoc* прокурор¹⁴, тъй като това би отворило позицията за магистрати, които са институционално отдалечени от главния прокурор, които няма да се страхуват за кариерата си, ако не бъдат избрани, и за които не би било необходимо да обмислят възможна промяна на кариерата след края на мандата.

4. Заместване на специалния прокурор и свързани въпроси

а) Анализ на законодателството от февруари 2021 г.

Механизъм за разследване, който се основава на един-единствен постоянен специален прокурор, има слабости и налага да се предвидят правила за заместване. Законодателството от февруари 2021 г. позволява на заместващ прокурор от СпП, който не се ползва от специфични гаранции за независимост по отношение на главния прокурор, да извършва спешни действия по разследването. Това е приемливо за много кратко време, за да се избегне загуба на доказателства.

При все това няма специфични правила за заместване на специалния прокурор в случай на невъзможност той или тя да изпълнява задълженията си за по-малко от една година¹⁵ или на конфликт на интереси (напр. за цяло разследване или значителна част от разследването), което подкопава ефективността на механизма за разследване. Ако законът все пак трябва да се разбира като позволяващ на обикновен заместващ прокурор от СпП да замени специалния прокурор в горепосочените ситуации, това би повдигнало въпроси относно независимостта.

б) Възможни допълнителни мерки или подходи

Изглежда възможно да се подобри механизмът за разследване, като се предвидят правила за същински независимо краткосрочно заместване.

Различни механизми за разследване, предложени от Венецианската комисия¹⁶, основаващи се на списък от магистрати, които имат и други професионални задължения или са пенсионирани,

¹² Вж. също „Спешно междинно становище относно проекта за нова Конституция“ на България (CDL-AD(2020)035-е), цитирано по-горе, параграф 52

¹³ Сrv. „Проект за изменение на Наказателно-процесуалния кодекс относно разследването на върховните магистрати“ в България (CDL-AD (2019) 031), цитирано по-горе, параграф 63

¹⁴ Idem

¹⁵ Ако невъзможността продължава повече от една година, специалният прокурор би бил освободен от длъжност.

¹⁶ Сrv. „Проект за изменение на Наказателно-процесуалния кодекс относно разследването на върховните магистрати“ в България (CDL-AD (2019) 031), цитирано по-горе, параграф 63

биха могли да избегнат проблеми с независимото заместване или непривлекателност или невъзможност да се разчита при необходимост на няколко "специални" прокурори. Предимството на това да се позволи на съдии да изпълняват функциите на *ad hoc* прокурори е, че подобно решение би позволило да се избегнат проблеми с независимостта или необходимостта да се обмисли смяна на кариерата след мандата, но подобно решение може да изисква изменение на Конституцията. Ако се избере механизъм, който разчита на прокурори и следователи, би следвало тези прокурори (дори и такива, които са в края на кариерата си) да не бъдат под прякото или непрякото ръководство на главния прокурор и спрямо тях да не се прилагат правомощията на прокурорската колегия на ВСС.

5. Участие на разследващи органи

а) Анализ на законодателството от февруари 2021 г.

Уредбата, съгласно която специалният прокурор ще може да разчита (за отделни действия по разследването) на следовател от СпП, не гарантира независимост. Това е така, тъй като тези магистрати са косвено подчинени на главния прокурор и тяхната кариера зависи от прокурорската колегия на ВСС и не се предвиждат специфични гаранции за тяхната независимост, ако е необходимо да подпомагат дейността на специалния прокурор. Това решение е проблематично и по отношение на ефективността, тъй като съдействието на един-единствен следовател може да не е достатъчно, за да осигури на специалния прокурор достатъчно ресурси за всестранно и навременно разследване.

б) Възможни допълнителни мерки или подходи

Участието на разследващи полицейски служители в разследванията спрямо главния прокурор може да бъде обмислено, за да се осигури институционална независимост. Като алтернатива на това, някои следователи могат да получат по-независим статут, което би изисквало разпоредби за назначаване, кариера, отчетност и ръководство, които изключват главния прокурор от прякото или непряко ръководство на такива следователи (включително посредством влиянието му върху прокурорската колегия на ВСС). Властите могат също така да обмислят възможността да позволят по-широк кръг от органи да извършват спешни действия по разследването, когато това е необходимо за предотвратяване на загуба или унищожаване на доказателства.

6. Независимост при вземането на решения, йерархична независимост и съдебен контрол

Фактът, че специалният прокурор ще се ползва от независимост при вземането на решения и йерархична независимост спрямо високопоставени прокурори и главния прокурор е определено положителен.

Вярно е, че неподлежащи на контрол решения на специалния прокурор могат да представляват риск за обективността на дадено разследване. Въпреки това, с оглед на положението и влиянието на главния прокурор в българската прокуратура, йерархичният контрол върху решенията на специалния прокурор в рамките на прокуратурата не може да бъде подходяща гаранция, тъй като главният прокурор би могъл да разполага с фактически лостове, чрез които да повлияе върху вътрешния контрол или върху хода на разследването. Ако съществуват опасения, както е посочено във вето на президента, че специалният прокурор би могъл да прикрие престъпна дейност или да упражни неправомерно влияние върху главния прокурор, някакъв вид съдебен контрол върху неговите основни решения би могъл да засили обществения контрол и да отслаби тези опасения.

Фактът, че законодателството от февруари 2021 г. предвижда съдебен контрол на решението на специалния прокурор да откаже образуването на досъдебно производство, е важна стъпка.

При все това, би било полезно да се позволи, в случаи, в които това е оправдано, втори или следващ съдебен контрол върху отказа на специалния прокурор да образува досъдебно производство (напр, ако предишни указания са довели до разкриване на важни нови факти, което налага допълнителни указания). Също така изглежда полезно да се предвиди, че пострадалите или лицата, които са подали съобщението за престъпление, следва да имат достъп, доколкото е

възможно, до преписката от предварителната проверка, на която се основава отказът да се образува досъдебно производство, за да могат да подготвят жалбата си. Освен това изглежда полезно да бъде потвърдено, че пострадалият или лицето, подало съобщение, ще получат пълно копие от акта, с който се отказва образуването на досъдебно производство.

Що се отнася до постановлението за прекратяване на досъдебно производство, то би било предмет на съдебен контрол, ако на дадено лице е признато качеството на пострадад, но съдът няма да може да разгледа законосъобразността на отказа за провеждане на наказателно преследване, което означава, че решението на специалния прокурор няма да подлежи на контрол в това отношение. Ето защо изглежда полезно да се обмисли някакъв вид съдебен контрол на отказа да се проведе наказателно преследване.

Опасенията за неправомерно влияние върху главния прокурор чрез наказателно разследване срещу него също могат да бъдат отслабени чрез някакъв вид съдебен контрол, например решението да се проведе наказателно преследване.

Освен това изглежда необходимо да се уточни дали специалният прокурор ще може да преразгледа свое постановление, с което отказва образуване на досъдебно производство и при какви условия, както и дали има възможност за отмяна на постановление за прекратяване на досъдебно производство на специалния прокурор, ако то не е било предмет на съдебен контрол, в надлежно обосновани ситуации.

7. Временно отстраняване от длъжност

Временното отстраняване от длъжност на главния прокурор изглежда теоретично възможно с решение на съда, при обвинение в престъпление, извършено във връзка с работата на главния прокурор, но не е възможно по отношение на други престъпления, които не са свързани с неговите или нейните задължения, тъй като главният прокурор е единственият компетентен орган, който може да внесе такова предложение съгласно чл. 230 от ЗСВ. Поради това е необходимо да се предвиди и процедура за временно отстраняване от длъжност на главния прокурор в случаите, предвидени в чл. 230 от ЗСВ.

8. Специална подсъдност

Законодателството от февруари 2021 г. възлага на СпНС (разглеждащ основно дела относно корупция и организирана престъпност) всички категории дела срещу главния прокурор, въпреки че общата подсъдност по дела срещу съдии, прокурори и следователи е разделена на първа инстанция основно между СпНС и Софийския градски съд. Тъй като тези съдилища са на еднакво (окръжно) ниво и изискванията за назначаване [на съдиите] са до голяма степен сходни¹⁷, би било полезно да се предостави допълнителна информация относно причините, обосноваващи този избор, и въздействието, което той би могъл да окаже върху кохерентното разглеждане на делата, които не попадат в специалната подсъдност на СпНС.

¹⁷ Само юрист, който има най-малкото 8 години стаж може да бъде назначен за окръжен съдия; за СпНС има допълнително изискване за 5 години стаж като съдия по наказателни дела, прокурор или следовател; назначенията в окръжните съдилища обикновено се случват след дълги години работа в съдебната система.